

Cuvânt înainte

Din 2010, când a apărut prima ediție a acestui manual, și până în prezent cerințele fundamentale ale scrierii academice (cărți de știință, studii în revistele de specialitate, rapoarte de cercetare, teze de doctorat, lucrări de licență) nu s-au schimbat. Au apărut unele tendințe de adaptare și semiadaptare a unor cuvinte, anglicismele s-au înmulțit, limbajul de tinichea „s-a lățit”, volumul lucrărilor de absolvire a studiilor universitare (licență, master) s-a redus. Consiliile facultăților au stabilit reguli prin care absolvenții au fost scutiți în prea mare măsură de efortul intelectual al scrierii academice. La Facultatea de Sociologie și Asistență Socială din cadrul Universității din București, spre exemplu, numărul de pagini maxim admis al lucrărilor de licență s-a redus de la 80 de pagini, în anul 2000, la 25 de pagini (10 000 - 12 000 de cuvinte), în prezent.

Frauda intelectuală (însușirea lucrărilor de licență scrise de alții, copiatul *online*, plagiatul fie „mini”, fie „maxi” ș.a.) a căpătat proporții mai mult decât îngrijorătoare. Sunt și cazuri de-a dreptul șocante: rectori ai unor universități publice sau particulare au plagiat în tezele lor de doctorat, prim-miniștri și miniștri și-au mărturisit frauda intelectuală, cerând retragerea titlului de doctor, generali MAPN și chestori MAI care au avansat în ierarhia militară pe baza tezelor de doctorat plagate. Pentru prima dată în istoria universităților din România, în sesiunea din februarie 2021, s-au descoperit două grupuri de studenți care, profitând de situația învățământului la distanță impusă de pandemia COVID-2, comunicau pe WhatsApp pentru rezolvarea în comun a subiectelor examenelor *online* supravegheate audio/video de profesorii titulari – mă refer la cei 45 de studenți din anul I de la Facultatea de Drept a Universității din București, care au fost exmatriculați. Cazul este cu atât mai grav cu cât – așa cum declara pentru Edupedu.ro profesorul Răzvan Dincă, Decanul Facultății de Drept – fiind vorba de tineri care, în urma absolvirii, ar fi putut deveni magistrați, procurori, judecători, avocați, cu un cuvânt „apărătorii corectitudinii”.

În ciuda acestei stări de lucruri, eu cred în virtuțile învățământului și ale educației. O nouă ediție a *Manualului de redactare în științele socioumane*

se înscrie în efortul de sporire a calității învățământului universitar din țara noastră. Am păstrat din ediția princeps adresarea directă „studentilor mei”, deși vârsta m-a separat de catedra universitară, pe care am slujit-o cu credință mai bine de patru decenii.

După implementarea în România (2009) a Procesului Bologna de organizare a învățământului superior, urmare a semnării Declarației de la Bologna (19 iunie 1999), în universități s-au înființat centre și laboratoare de asistență a studenților pentru scrierea academică, au fost tipărite ghiduri de redactare a lucrărilor de licență și s-au publicat cărți cu această temă. De ce? Pentru că scrierea academică are un rol foarte important în dezvoltarea învățământului superior din țările foste comuniste și în procesul lor de integrare europeană (Chitez *et al.*, 2018).

Formula „*Publish or Perish*” (Scrieți sau pieriți) a devenit „sabia lui Damocles” în universitățile din România, la fel ca în multe alte instituții de învățământ din lume, nu și în universitățile din SUA. Dintr-o anchetă realizată în 421 de colegii și universități americane la care au răspuns 40 670 de ‘*faculty member*’ a reieșit că, pe ansamblu, 61,7% nu au publicat nicio carte (profesorii din universități, 56,5%) și că în ultimii doi ani 42,7% nu au publicat niciun studiu în revistele de specialitate (profesorii din universități, 31,7%) (Lindholm *et al.*, 2005, p. 35). Nu rezultă de aici că cei care nu au publicat nicio carte sau care nu au publicat nimic doi ani nu ar fi profesori responsabili. Datele acestei anchete din seria Higher Education Research Institute conduc mai degrabă la schimbarea dictonului din „*Scrieți sau pieriți*” în „*Scrieți și promovați*” (se înțelege, în ierarhia didactică).

Manualul de față se particularizează prin aceea că este centrat pe domeniul psihosociologiei, fiind în acest sens unicat. În prezenta ediție am urmărit să actualizez bibliografia și să exemplific regulile scrierii academice, făcând trimitere atât la cărți și articole științifice, modele demne de urmat, cât și la publicații cu „scăpări de condei”, pe care studenții ar trebui să le evite. Sper să nu fi rămas și în textul meu astfel de scăpări.

Septimiu Chelcea

11 mai 2021